

Rast Peşrev

Dü Şems

Ney

Farabi

Usûlü : Çifte Düyek [16 / 4]

The musical score is written for the Ney instrument, in the Rast mode, and is a Peşrev (a type of improvisation). It is in the Dü Şems makam and Farabi style. The time signature is 16/4, and the key signature has one sharp (F#). The score is divided into 12 staves, each containing a line of music. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and slurs.

Farabi

Ebu Nasır Muhammed İbn el-Farah el-Farabi, Farabi (Farablı) diye anılır. 870 yılında Türkistan'da Siderya (Seyhun) nehri ile Aris'in birleştiği yerde kurulmuş eski bir yerleşim merkezi olan Farab (Otrar) yakınında küçük bir köy olan Vasic'te doğdu. Ebeveynleri aslen İranlı soyundandır, fakat ataları Türkistan'a göç etmişlerdir. Babası, Mehmed adında bir kale komutanı idi.

İlk öğrenimini doğduğu yerde yaptı. Gençliğinde Türkistan'dan göç ederek bir süre İran'da dolaştı. Daha sonra o zamanın ilim ve sanat merkezi olan Bağdat'a gelerek yüksek öğrenimini burada tamamladı. Böylece anadili olan Türkçe'den başka Farsça ve Arapça'yı hristiyan hocalardan ilim dili olan Latince ve eski Yunanca'yı öğrendi.

Ebu Nasr Farabi, Aristo'nun bütün eserlerini açıkladığı ve incelediği için Ustad-ı Sani, Hâce-i Sani, Muallim-i Sani gibi sıfatlar almıştır. Bunlardan başka Ebu Nasr Farabi-i Türki, Hakim Farabi gisil adı Ebu Nasr Muhammed bin Muhammed bin Turhan bin Uzlug'dır. Batı kaynaklarında adı "Alpharbius ya da Alphartabi" olarak geçer.

Çağının ünlü bilginlerinden Ebu Bisr bin Yunus'tan Mantık, Ebu Bekr İbn el Sarraç'dan dilbilgisi dersleri aldı. Bundan sonra Harran Üniversitesi'ne giderek felsefe çalışmaları yaptı ve burada Yuhna bin Haylan'dan Mantık bilgisini ilerletti. Aristo üzerindeki çalışmalarını burada yaptı. Bağdat'a döndükten bir süre sonra Mısır'a gitti. 941 yılında Mısır'dan Halep'e gelerek Emir Seyfuddevle Hemedani'nin sarayında bulundu. Zamanının devlet adamlarından saygı gördü. Mütevasi bir hayat süren Farabi, Emir'in teklif ettiği yüksek maaşı kabul etmeyerek, "Dört Dirhem"lik küçük bir ücretle yaşamayı yeğledi. Mısır'da kaldığı sürece Türk kıyafeti ile dolaşır ve Türkçe konuşmuş.

Eski Yunanlı filozof ve ilim adamlarının eserlerinin Arabça'ya çevrilerek öğrenilmesi Farabi ile başlamıştır denebilir. Önce Abbasiler, sonra Endülüs medeniyeti içinde yetişen islâm bilginleri bunları Batı'ya tanıtmıştır. Orta çağ Avrupası bu filozofu Arab dilinden, özellikle Kurtuba'lı İbn-i Rüşd'den öğrendi. Batılı bilginler İbn-i Rüşd'ü öğrenmek isterken Farabi'yi okumak zorunda kaldılar.

Farabi'nin eserlerinin yüzyıllarca Avrupa'da tanınmasının nedeni budur. Bütün Orta çağ boyunca Avrupa'da böylesine tanınan, hattâ XX. yüzyılda bile hakkında araştırmalar yapılan, eserleri yayınlanan Farabi, 950 yılında Şam'da öldü ve Babüssagîr'e gömüldü. Cenaze namazını Emir Seyfuddevle'nin kıldırıldığını çeşitli kaynaklar belirtiyor. Farabi'yi bir kaç yönden incelemek gerekir.

Medrese öğrenimi gördükten sonra, Harran'da felsefe araştırmaları yaptı. Halep'te Hemedani hükümdarı Seyfuddevle'nin konluğu oldu. Arap ülkelerinde yaşamıştır. 950 tarihinde Şam'da vefat etti.

Çifte Düyek Usûlleri

*) 16 zamanlıdır.

*) İki tane 8 zamandan veya başka bir deyişle iki tane Düyek'ten yapılmıştır (8+8=16).

*) 16/8'lik mertebesi çok az kullanılmıştır. Asıl ikinci mertebesi olan 16/4'lük kullanılır.

*) Pişrev, beste, kâr, tevşih ve ilâhilerde kullanılmıştır. Zencir usûlünün birinci usûlüdür.

*) Bu usûlün başında bir senkop vardır.

Çifte Düyek D a r b Usûlü

[16 / 4] m e r t e b e s i

1 . Darb :

(Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

2 . Darb :

(Te-Ee- Ee- Ek) / [4 Zamanlı ve Kuvvetli]

3 . Darb :

(Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

4 . Darb :

(Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]

5 . Darb : (Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

6 . Darb :

(Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]

7 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

8 . Darb :

(Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit UNGAY

2) ' Türk Müsiki Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velveleleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]